

*Tillbakablickar,
en artikelserie
sammanställd av
Calle Sahlquist*

Klubbärare – Caddies

Redan tidigt i golfsportens historia finner man bilder på s.k. klubbärare. I England var det ofta lite äldre och enklare män som hade klubbärandet som yrke. När golfen kom till Sverige i slutet av 1800-talet blev det unga flickor och pojkar som erbjöds caddiesysslan och som erhöll viss utbildning.

I Golfavdelningens (från 1909 Göteborgs GK) första verksamhetsberättelse från 1902 finner man dessa rader: arbetet i Golfavdelningen har under den förflutna tiden huvudsakligast varit organiserande, såsom förhyrandet av bana och materialbod vid Sandviken, samt antagandet av klubbärare, samt dessas instruerande m.m.

Ordningsregler för klubbärare, Hofås golfbana 1904-1908

Klubbärare är skyldiga överlämna alla upphittade bollar till sekreteraren och erhålla 10 öre för varje boll, men avskedas genast om det upptäcks att de behålla bollar. Sekreteraren överlämnar märkta bollar (om märket är registrerat) till ägaren för 10 öre styck och säljer omärkta bollar till medlemmar i Golfavdelningen för 20 till 60 öre styck. Vinsten användes till Golfavdelningens bästa.

Taxa för klubbärare: 15 öre för timme eller 4 öre för kvart eller del därav. Förloras boll avdrages 10 öre. Återfunnen boll återlöses av ägaren med 10 öre.

En av de första dokumenterade klubbärarna på Hovås var Erik Runfelt. (Klubb-Bladet nr. 3/2012). Erik fick sin första kontakt med golfspelet 1905 då familjen hyrde sommarnöje i

Askim. Erik och hans kamrater tillhörde skaran av klubbärare och de fick även låna klubbor av Viktor Setterberg, sekreterare i såväl Golfavdelningen och i Svenska Golf förbundet. Setterberg hade en träkista full med gamla klubbor i GGK:s första klubbhus, Mattssons källare, i närheten av Hovås järnvägsstation. Erik tränade ambitiöst och då han blev medlem 1909, som 16 åring, var han uppe i sin första SM-final. Här fick han ge sig mot dåtidens store golfare, ordföranden i GGK, Tor Törnsten. Erik var under flera decennier en av Sveriges skickligaste golfare och när Sv. Golf förbundet instiftade Elitmärket erhöll Erik märke nr. 1.

På 30- och 1940-talet fanns det A resp. B-caddies på Hovås. A-caddies, som var lite kunnigare, fick husera i närheten av omklädningsrummet eller utanför caddiemasterns kontor och hade dessutom lite bättre betalt. (Caddiemasterns hade ett rum längst västerut i klubbhuset, som sedermera blev en del av herrarnas omklädningsrum). B-caddies höll till ute vid parkeringsplatsen. Klubbens elitspelare hade egna caddies som följde med på resor till tävlingar i Falsterbo, Båstad och Halmstad. Att tälta i närheten av 1:a tee var det vanligaste natthärbärgat vid resorna för dessa pojkar.

Caddietaxan steg med tiden på Hovås och låg i slutet av 40-talet och ett tiotal år framåt kring 1:50 per timme. Ofta var det 2- eller 3-bollar och speltiden rörde sig kring 3 timmar. Generösa spelare gav ofta lite dricks, varför en 5-kronorssedel var ett betydande tillskott till veckopengen från föräldrarna. (En Marabou chokladkaka betingade 25 öre och kunde inhandlas på Klubbhusets baksida från restauratörens godisskåp). Lite äldre pojkar kunde ansvara för två baggar mot dubbel taxa. Caddiesysslan var också ett alldeles utmärkt sätt för ungdomar att lära sig fairplay och hur man bör uppträda på en golfbana mot sina med- och motspelare.

Fram till slutet av 1950-talet var det fortfarande ett antal ungdomar som på helgerna och under vår- och sommar-månaderna kunde tjäna en extra slant som caddies på Hovås. Men samhället hade sakta börjat förändrats efter andra världskriget (1939-1945), vilket bl.a. innebar en utjämning av inkomster, samt att skatter på högre inkomster och förmögenheter hade börjat höjas. Dessutom introduceras nymodigheter i form av golfvagnar.

Numera ser man caddies enbart vid större och viktiga tävlingar i västvärlden. De professionella

har alltid caddie och klubbärens ersättning är beroende på spelarens inkomster. Spelaren och caddien arbetar numera som ett team, där caddien under spelets gång ger information om längder, klubbval m.m. I Asien, och i länder där värmen är besvärande, har många golfklubbar ett stort antal duktiga caddies till spelarnas förfogande. På vissa banor är det obligatoriskt för en spelare att ha en caddie.

Viktor H Setterberg beskrev vid 1900-talets början hur man skulle bete sig för att spela riktigt dålig golf. Här nedan några utdrag ur GGK:s arkiv där Setterberg ger caddien en betydande roll.

Vid första utslaget är det inte olämpligt att låta klubbären stå tätt bakom eder så att, då ni skall göra edert driverslag, ni får känslan av att om ni för klubban tillräckligt bakåt ni kommer att slå honom i huvudet. Skulle ni då och då göra ett dåligt slag, så rådfråga eder klubbärare och ändra edert spelsätt därefter och resultatet bliver överraskande. Om ni tappar eder boll i början av spelet så låt eder caddie söka efter densamme och bär edertunga klubbsäck själv, ni påträffar nog caddien när ni spelar till det adertonde hålet och han har då troligen icke funnit bollen.

*Calle Sahlquist,
caddie kring 1950*

Källa: GGK:s arkiv